

Spis treści

Wprowadzenie 9

Po co większy udział obywateli w rządzeniu? 9

Dlaczego warto było to napisać?(od autorów) 13

Garść powodów, dla których całą rzecz trzeba traktować serio 15

I. Stan wykorzystania technik partycypacji obywatelskiej w Polsce 19

II. Podstawy 21

Partycypacja obywatelska częścią dobrego rządzenia 21

Nowe tendencje w rządzeniu i zarządzaniu sprawami publicznymi 21

Co to jest administracja obywatelska? 21

Co z tego mogą mieć rządzący? 22

Podstawowe formy partycypacji 23

Niezbędne wymogi ostrożności 24

Moda czy standard partycypacja społeczna w debacie międzynarodowej 24

Jak to się robi w Unii Europejskiej? 25

III. Polska administracja publiczna wobec partycypacji obywatelskiej 27

Chcę czy muszę? Przywilej czy prawo? 27

Co powinien, a co musi rząd? 28

Co powinien, a co musi samorząd? 29

Co z tego wynika w praktyce? 30

Dotychczasowe instrumenty partycypacji obywatelskiej 30

Zachęcające przykłady 31

Zniechęcające bariery 32

Czy debata nad NPR może być testem partycypacji obywatelskiej? 32

IV. Czym są konsultacje społeczne? 35

Drabina partycypacji społecznej 37

Od władzy autorytarnej do władzy zatwierdzającej 37

Standardy konsultacji społecznych 37

Zasady efektywnych konsultacji społecznych 38

Kilka przestróg o czym powinny pamiętać strony konsultacji w demokratycznym państwie prawa 39

V. Po co konsultować? 41

Co można zyskać, organizując konsultacje społeczne? 41

Co powstrzymuje administrację od prowadzenia konsultacji społecznych? 42

VI. Z kim konsultować? 45

- Podmioty konsultacji społecznych podstawowe kryteria selekcji 45
- Instytucje tworzące otoczenie procesu konsultacji 46
- Środek sceny partnerzy społeczni 46
- Aktorzy i ich role 48
- Partnerzy publiczni 48

VII. Jak konsultować? 51

- Jak zapraszać do konsultacji? 51
- Informowanie to fundament 52
- Dystrybucja informacji 52
- Zbieranie informacji 53
 - Zapytaj własnych pracowników 53
 - Analiza informacji zwrotnych komentarze, opinie i skargi 53
 - Dni otwarte, pokazy uliczne, wystawy 53
 - Spotkania otwarte 53
 - Wykorzystanie grup przedstawicielskich 54
 - Wywiady indywidualne 54
 - Grupy fokusowe 54
 - Badania na próbie reprezentatywnej 55
 - Konsultacje pisemne 55
 - Wysłuchania opinii publicznej 56
- Jak nie konsultować? 57
- Po zakończeniu konsultacji jak to wszystko zebrać? 57
- Jak następnym razem zrobić to lepiej? Ewaluacja konsultacji 58

VIII. Użycie Internetu w procesie informacji i konsultacji społecznych 61

- Szanse i ograniczenia 61
- Narzędzia 61
 - E-mail 61
 - ... cała reszta, czyli narzędzia wykorzystujące WWW 62
- Inne zastosowania technik internetowych 63
- Zasoby istotne z punktu widzenia konsultacji społecznych 65

IX. Umocowanie mechanizmów konsultacji w polskim prawie 67

X. Specyfika konsultacji ze środowiskiem pozarządowym 71

- Jak dotrzeć z informacją do organizacji? 71
- Co wynika z badań? Kontakty z administracją publiczną 72
- Współpraca z samorządem 73

XI. Aktywność organizacji pozarządowych Czy jest z kim rozmawiać? 75

XI. Demokracja deliberatywna między demokracją bezpośrednią a przedstawicielską 77

XII. Załączniki 79

Załącznik A: Przestrogi dotyczące organizowania konsultacji 81

Załącznik B: Wykaz najważniejszych ustaw i rozporządzeń dotyczących kwestii partycypacji 83

Załącznik C: Najważniejsze instytucje publiczne o charakterze partycypacyjnym 87

Załącznik D: Lista osób odpowiedzialnych za kontakty z organizacjami pozarządowymi na poziomie centralnym i regionalnym 93

Załącznik E: Konsultacje społeczne w ramach rządowej procedury Ocena skutków regulacji 103

Załącznik F: Przydatna literatura 106